

Derleme Makalesi / Review Article

Kaynak gösterme / How to cite this article:

Karaçay, A. B., & Pur, F. (2025). Yükselen güçlerin dengeleme aracı: BRICS ülkeleri. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 135-157. <https://doi.org/10.38122/ased.1681744>

Makale Geçmişi / Article History

Alındı (Received): 22/04/2025

Kabul edildi (Accepted): 27/06/2025

Yükselen Güçlerin Dengeleme Aracı: BRICS Ülkeleri¹

Ayşem Biriz KARAÇAY², Fatih PUR³

Öz: Bu derleme makale, BRICS ülkeleri etrafında yoğunlaşan tartışmaları yeniden ele alarak güncel gelişmeler ışığında kapsamlı bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Soğuk Savaş sonrasında kurulan Amerikan hegemonyasının sarsılmaya başladığına dair analizler güçlenirken, bölgesel güçlerin yükselişi uluslararası sistemde kayda değer bir değişim sürecine işaret etmektedir. Bazı araştırmacılar yükselen aktörleri ABD'nin küresel üstünlüğü için doğrudan bir tehdit olarak görürken, diğerleri ABD'nin hegemonik konumunu hâlâ etkili biçimde koruduğunu savunmaktadır. Zira, 11 Eylül saldırılarının ardından ABD'nin gerçekleştirdiği sınır ötesi operasyonlar ve uluslararası normlara aykırı tek taraflı kararları, küresel düzeyde çoğulcu bir sistem talebini beraberinde getirmiştir. BRICS gibi oluşumlar, bu taleplerin kurumsallaştığı alanlar olarak öne çıkarken; yükselen güçlerin farklı sektörlerde ABD ile rekabet edebilir hâle gelmesi, yalnızca Amerikan hegemonyasına yönelik bir meydan okuma olarak değil, aynı zamanda “yeni bir küresel düzen mümkün mü?” sorusunu da akademik tartışmaların merkezine taşımıştır. BRICS, küresel düzene yönelik eleştirilerin yoğunlaştığı bir dönemde, gelişmekte olan ülkelerin daha güçlü temsilini sağlamak ve çoğulculuğu desteklemek amacıyla ortaya çıkmıştır. Kuruluşundan itibaren, Batı merkezli yapıya karşı alternatif bir platform olarak şekillenmiş; Yeni Kalkınma Bankası'nın kurulması ve ortak para birimi tartışmaları gibi adımlarla mevcut hegemonyaya meydan okuyan bir yapı haline gelmiştir. Son genişlemeyle birlikte 11 üyeye ulaşan BRICS, dünya nüfusunun yarısından fazlasını ve küresel gayri safi yurtiçi hasılanın önemli bir bölümünü temsil eder hâle gelmiştir. Ancak bu geniş kapsayıcılığına rağmen, platform demokratik normlar açısından çeşitli sorunlar barındırmaktadır. Üye ülkeler arasında siyasi rejimler, dış politika öncelikleri ve iç çatışmalar açısından ciddi farklılıklar bulunmakta; bu durum BRICS'in ortak bir stratejik yön belirlemesini zorlaştırmaktadır. Üyelik sürecindeki belirsizlikler ve kurum içi karar alma mekanizmalarının saydamlıktan uzak olması da eleştiri konusu olmaktadır. Öte yandan, özellikle Çin'in artan etkisiyle birlikte BRICS'in yeni bir Doğu merkezli güç hiyerarşisinin aracı hâline gelme riski taşıdığı yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır. Bu çerçevede, platform sadece Batı hegemonyasını dengelemeye çalışan bir oluşum değil, aynı zamanda Çin'in küresel etkisini kurumsallaştırma girişimi olarak da görülmektedir. Dolayısıyla BRICS, hem küresel güç yapısında dönüşüm arayışlarının ifadesi hem de içsel tutarsızlıkları nedeniyle yeni bir bağımlılık yapısına evrilme potansiyeli taşıyan çok katmanlı bir platformdur.

Anahtar Kelimeler: BRICS, Hegemonya, Dengeleme, Yükselen Güç, Çin

Balancing Tool of Rising Powers: BRICS Countries

Abstract: This review article aims to provide a comprehensive assessment of the ongoing debates surrounding the BRICS countries, reconsidering them in light of recent global developments. As analyses suggesting that American hegemony—established in the post-Cold War era—is beginning to erode gain strength, the rise of regional powers signals a notable transformation in the international system. While some scholars view these emerging actors as a direct threat to U.S. global supremacy, others argue that the United States still effectively maintains its hegemonic

¹ Bu makale İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı için hazırlanan “2000 sonrası dönemde Türk Dış Politikası ve Rusya İlişkileri: Türk Avrasyacılığı'nın İzleri” başlıklı yüksek lisans tezinin araştırmasından üretilmiştir.

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, biriz.karacay@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-2305-7099>

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Sorumlu Yazar, fatihpur13@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0007-8918-3016>

position. Indeed, the U.S.'s cross-border operations and unilateral decisions that contravened international norms, particularly in the aftermath of the 9/11 attacks, have fueled global demands for a more pluralistic international system. Formations such as BRICS have emerged as institutional spaces where such demands are articulated. The increasing capacity of emerging powers to compete with the U.S. across various sectors represents not only a challenge to American hegemony but also brings the question—"Is a new global order possible?"—to the forefront of academic debate. Established at a time when criticisms of the existing global order intensified, BRICS aimed to enhance the representation of developing countries and promote pluralism. From its inception, the group positioned itself as an alternative platform to the Western-centered structure and gradually evolved into a counter-hegemonic force through initiatives such as the creation of the New Development Bank and discussions on a joint currency. With its recent expansion to 11 member states, BRICS now represents more than half of the world's population and a significant portion of global GDP. However, despite this broad representation, the platform faces several challenges concerning democratic norms. Substantial differences in political regimes, foreign policy priorities, and domestic conflicts among its member states hinder the formation of a unified strategic vision. The lack of transparency in the accession process and decision-making mechanisms within the organization has also drawn criticism. Furthermore, growing concerns have been raised that BRICS may evolve into a vehicle for a new East-centered power hierarchy, especially due to China's increasing dominance. In this context, BRICS is viewed not only as a formation seeking to balance Western hegemony but also as an instrument for institutionalizing China's global influence. Thus, BRICS represents a multifaceted platform—both a manifestation of global efforts to transform the existing power structure and, due to its internal inconsistencies, a potential framework for a new form of dependency.

Keywords: BRICS, Hegemony, Balancing, Rising Power, China

Giriş

Modern anlamda anladığımız uluslararası sistem 17. yüzyıldan itibaren belirginleşmeye başlamış ve günümüze kadar pek çok evreden geçmiştir. Uluslararası sistemler, sistemde var olan büyük güçlerin sistemdeki pozisyonlarına göre değişimler yaşamıştır. Modern öncesi dönemler de imparatorluklar ile kurulan ve çoğul büyük güçlere sahip uluslararası sistemin, modern zamanlara gelindiğinde tekelleştiği görülmektedir. Uluslararası sistem, temel yapısal özelliklerini —özellikle anarşik doğasını— büyük ölçüde korumakla birlikte, bu yapının nasıl işlediği ve ne tür sonuçlar doğurduğu, sistemdeki büyük güçlerin konumları ve karşılıklı etkileşimleri doğrultusunda zamanla önemli değişimler göstermektedir (Waltz, 1979; Gilpin, 1981; Mearsheimer, 2001).

Büyük güçlerin yükselişi, düşüşü ve aralarındaki stratejik rekabet, sistemin işleyiş dinamiklerini dönüştürerek yeni düzen arayışlarını beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda güç kavramı uluslararası sistemde, askeri, ekonomik, teknolojik, kültürel, ikna vb. pek çok şekilde karşımıza çıkmaktadır (Roskin ve Berry, 2014: 29). Hegemon devletler, sahip oldukları üstün güç unsurları sayesinde uluslararası sistemin kurallarını belirleyici bir rol üstlenirken, sisteme entegre diğer devletlerin dış politika tercihleri üzerinde doğrudan etki kurma kabiliyetine de sahiptir (Viotti ve Kauppi, 2017: 56). Devletler, hegemonik devlet ya da devletler ile çıkar çatışması yaşamaları durumunda iki farklı yol izleme eğilimindedir: Peşine takılma veya dengeleme. Tarihsel süreçte dengeleme stratejisi uluslararası ilişkilerde sıkça başvurulan bir yöntem olmuştur. Örneğin, ABD'nin Sovyet Devrimi'ne karşı mesafeli duruşuna rağmen, Nazi Almanyası'nın yükselişi karşısında Sovyetler ile ittifak kurması, dengeleme siyasetinin dikkat çekici bir örneği olarak değerlendirilebilir (Donnelly, 2021: 61).

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte çift kutuplu yapının çözülmesi, ABD'yi tek süper güç olarak uluslararası sistemin merkezine yerleştirmiştir. Bu yeni dönemde ABD öncülüğünde kurulan liberal uluslararası düzen, karşılıklı ekonomik bağımlılık ve demokratik normlar temelinde şekillenmiş; sisteme katılan yeni devletlerle birlikte uluslararası ilişkiler hukuksal bir çerçeveye oturtularak kurumlarla denetlenebilir bir yapıya dönüştürülmüştür. Francis Fukuyama, bu süreci liberal ideolojinin sosyalizm karşısında kazandığı zaferle açıklamış ve evrensel liberalizmin kurumsallaşmasını “tarihin sonu” olarak nitelendirmiştir (Fukuyama 1992). Ancak Samuel Huntington farklı bir bakış açısı sunarak, yeni dönemin artık ideolojik veya ekonomik çatışmalardan ziyade, Batı uygarlığına entegre olmak isteyen ya da buna direnen kültürel bloklar arasındaki gerilimlerle şekilleneceğini ve bu sürecin yeni bir “medeniyetler çatışması”na yol açacağını savunmuştur (Huntington 1996).

Günümüzde yükselen güçlerin etkisi ile ABD hegemonyası pek çok alanda farklı devletler tarafından sınırlanmaktadır. Çin'in ekonomik olarak hızla gelişmesi, Rusya'nın bölgesel hakimiyetini korumak için yıllardır sürdürdüğü savaşlar, Hindistan'ın hızla artan nüfusu, Brezilya'nın Latin Amerika'da artan gücü bu alanlardan bazılarıdır. Yükselen güçler, ABD hegemonyası için birer tehdit unsuru haline gelmeye başlamıştır. Bu devletler sisteme entegre olma konusunda sorunlar yaşamaktadırlar. Bu nedenle sistemdeki sorunları dile getirmek ve kendi aralarında ekonomik iş birliği sağlayabilmek amacı, BRICS platformunun oluşumuna zemin oluşturmuştur.

Bu derleme makalesinde, BRICS platformuna ilişkin güncel literatür sistematik biçimde taranmıştır. Araştırma kapsamında ağırlıklı olarak İngilizce ve Türkçe akademik yayınlar incelenmiş; ayrıca Fransızca ve Almanca kaynaklar da değerlendirmeye dâhil edilerek disiplinler arası bir perspektif sağlanmıştır. Literatür incelemesi, BRICS'in kuruluş süreci, kurumsal yapısı, üye ülkelerin dinamikleri ve platformun küresel güç dengeleri içerisindeki konumu gibi temel konular etrafında yapılandırılmıştır. Aynı zamanda, BRICS'e yöneltilen eleştiriler ve bu eleştirilerin teorik zeminleri kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır.

Yapılan analiz sonucunda, BRICS platformunun geleceğine dair bazı temel sorun alanları tespit edilmiştir. Bu sorunları analitik bir çerçevede değerlendirmek amacıyla, çalışmada “hegemonya” ve “dengeleme” kavramları merkeze alınmıştır. Bu teorik araçlar, BRICS'in mevcut işleyişi ile küresel düzende oynadığı rol arasındaki ilişkiyi açıklamada önemli bir referans noktası sunmaktadır. Çalışma, BRICS'in kurumsal kimliği ile pratikteki işlevleri arasındaki tutarsızlıklara dikkat çekerek, platformun küresel sistemdeki yeri üzerine özgün bir tartışma geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Makalenin birinci bölümünde, güç dağılımı teorileri bağlamında “hegemonya” ve “dengeleme” kavramları ele alınacak ve bu iki kavramın karşılıklı ilişkisi teorik bir arka planla tartışılacaktır. İkinci bölümde, özellikle 11 Eylül sonrası süreçte belirginleşen “ABD hegemonyasının erozyonu” tezi

analiz edilecektir. Üçüncü bölümde ise, yükselen güçler ekseninde BRICS platformunun yapısı, kapasitesi ve küresel sistemdeki rolü değerlendirilecektir. Son olarak, dördüncü bölümde BRICS’e yönelik eleştiriler ele alınarak, platformun yeni bir küresel düzen inşa edip edemeyeceği ya da yalnızca mevcut hegemonya karşısında bir dengeleme aracı mı olduğu sorusu irdelenecektir. Böylece, teorik çerçeve ile olgusal veriler bir araya getirilerek BRICS platformuna ilişkin tartışmalar çok boyutlu bir analizle değerlendirilmiş olacak ve bu sayede hem kavramsal hem de pratik düzeyde bu derleme makale ile bütüncül bir bakış açısı sunulacaktır.

Hegemonya ve Dengeleme Kavramlarına Yeniden Bakış

Realizm, uluslararası sistemi güç mücadeleleri üzerinden açıklayan köklü bir teorik yaklaşımdır. Bu anlayışa göre devletler, hayatta kalabilmek için güçlerini artırmak zorundadır. Ancak Neorealizm’in kurucularından Kenneth Waltz (1979), klasik realizmin bu görüşünden ayrılarak, güç arttırımının her durumda gerekli olmadığını, yalnızca ihtiyaç halinde başvurulması gereken bir araç olduğunu savunur. Waltz’a göre anarşik uluslararası sistem, devletleri güvenliklerini sağlamak adına belirli stratejiler izlemeye zorlar. Bu bağlamda Waltz’un güç dengesi yaklaşımı, klasik realizmin kötücül insan doğası varsayımından ziyade sistemin yapısal koşullarına vurgu yapar (Waltz 1979; Keyik ve Erol, 2019).

Waltz’un “Man, the State, and War” (1959) adlı eseri, dengeleme olgusunu birey, devlet ve uluslararası sistem olmak üzere üç analiz düzeyi üzerinden ele alır. Ancak Waltz, uluslararası sistemin yapısal-anarşik doğasını en belirleyici unsur olarak öne çıkarır. Napolyon Fransası örneği üzerinden, devletlerin hızla güçlenen aktörlere karşı ittifak kurma eğiliminde olduklarını ve bu durumun güvenlik ikilemlerine neden olabileceğini belirtir. Aynı zamanda güç dengesi yoluyla savaş ortamının önlenebileceğini ileri sürer (Waltz, 2009: 17-23).

Ancak Waltz’un sistem teorisi eleştirilerden muaf değildir. John Ruggie (1983), Waltz’un teorisinin normatif ve ideolojik boyutları dışarda bıraktığını savunur; sosyal ilişkiler ve tarihsel bağlamın analizlerde dikkate alınması gerektiğini ileri sürer. Robert Keohane (1984) ise Waltz’un teorisinin uluslararası işbirliği ve kurumsal yapılar bağlamında değişimi açıklamakta yetersiz kaldığını belirtir. Robert Cox (1981) ise Waltz’un yaklaşımının evrenselci ve aktörlerin deneyimlerini dışlayıcı olduğunu ifade ederek, eleştirisini Gramsci’nin hegemonya kavramı üzerinden temellendirir (Ünay, 1998: 207-216).

Dengeleme teorisinin önemli katkıcılarından biri olan Stephen Walt, 1985 tarihli “Alliance Formation and the Balance of World Power” adlı çalışmada, devletlerin yalnızca güç dengesine göre değil, aynı zamanda güvenlik tehdidine göre de ittifaklar kurduğunu savunur. Walt’a göre tehdit algısı; coğrafi yakınlık, askeri kapasite, saldırgan tutum ve yayılmacılık gibi faktörlerle şekillenir. Bu bağlamda, Sovyetler Birliği’nin nükleer kapasitesi ve Doğu Avrupa üzerindeki yayılmacı politikaları,

NATO'nun kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Walt, ayrıca tehdit oluşturan güçlü bir aktörün yanında yer almanın (bandwagoning) saldırganlığı teşvik edebileceği konusunda da uyarır (Walt, 1985: 3-43).

Dengeleme teorisi, iç ve dış dengeleme, sert ve yumuşak dengeleme, pozitif ve negatif dengeleme gibi alt kategorilere ayrılabilir. İç dengeleme, bir devletin kendi kaynaklarını kullanarak güç arttırması anlamına gelir ve Waltz'un neorealist yaklaşımı bu türden dengelemeyi destekler. Morgenthau'nun klasik realizmi de bu bağlamda anarşik sistemin önemine işaret eder. Dış dengeleme ise ittifaklar ve işbirlikleri yoluyla yapılır (Özlük, 2017: 230-234). Sert dengeleme, yoğun güvenlik tehditlerinin olduğu, potansiyel rakiplerin güçlendiği ya da devletlerarası çatışmaların arttığı dönemlerde görülür. Soğuk Savaş sürecinde yaygın olan bu dengeleme biçimi, Soğuk Savaş sonrası dönemde yerini yumuşak dengelemeye bırakmıştır. Yumuşak dengeleme, resmi ya da gayri resmi bölgesel örgütler ve uluslararası güvenlik ağları üzerinden yürütülür (Özlük, 2017: 235-240).

Pozitif dengeleme, bir devletin güç kapasitesini artırmaya yönelik stratejiler geliştirirken; negatif dengeleme, diğer devletlerin kapasitesini sınırlamayı amaçlar. Türkiye'nin Suriye politikasında askeri kapasitesini artırması pozitif dengeleme örneği iken, Rusya ile yaşanan uçak krizi sonrası yaşanan ekonomik ve diplomatik baskılar negatif dengelemenin somut bir örneğidir (Özlük, 2017: 234-235).

Sert ve negatif dengeleme, realizmin temel varsayımlarına uyumludur. Ancak günümüz uluslararası sistemi tam anlamıyla bir anarşi ortamı sunmamaktadır. Liberal düzende karşılıklı bağımlılıkların varlığı, bu anarşi ortamını yumuşatmakta ve Walt'un öne sürdüğü tehdit temelli dengeleme anlayışına daha esnek bir zemin sağlamaktadır (Esen, 2025: 36-43).

Hegemonya kavramı, Antik Yunan'da askeri ve siyasi egemenlik anlamında kullanılsa da modern anlamıyla Antonio Gramsci tarafından yeniden tanımlanmıştır. Gramsci'ye göre hegemonya yalnızca maddi güçle değil, ideolojik ve kültürel liderlikle sağlanabilir. Hegemon aktör, eğitim, medya ve sanat gibi üstyapı kurumları aracılığıyla kendi değerlerini evrensel normlar haline getirerek meşruiyet kazanır (Gramsci, 1992; Çağlar, 2022).

Bu çerçevede, hegemonya ile dengeleme arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Yalçın'a (2015: 212-221) göre, devletler ya çıkarları doğrultusunda hegemonun yanında yer alır ya da anarşik sistemin gereği olarak onu dengelemeye çalışırlar. Ancak hegemon aktörü desteklemek, ileride karşılaşılabilecek tehditlerin güçlenmesine yol açabilir. Bu nedenle, dengeleme çoğu zaman daha akılcı bir strateji olarak kabul edilir (Donnelly, 2021: 60-61).

Yirminci yüzyılın sonlarında ortaya çıkan ve sanayileşmesini tamamlamış ancak sistemde hâlâ marjinal konumda bulunan bazı devletler, "yükselen güç" olarak tanımlanmıştır. Bu kavram sadece ekonomik büyüklüğü değil, aynı zamanda siyasi ve diplomatik etkiyi de içermektedir (Bal ve Hecan,

2015: 34-47). BRICS ülkeleri bu bağlamda yükselen güçler arasında sayılmaktadır. Çin, Hindistan, Rusya, Suudi Arabistan ve BAE gibi aktörler enerji, nüfus, askeri kapasite ve ekonomik güç bakımından küresel sistemde başat rol oynamaktadır. Ancak bu ülkeler, mevcut ABD hegemonyası içerisinde istedikleri konumu bulamamaktadır.

Özellikle Çin ve Rusya'nın güç birikimi ve sistematik olarak ABD ile rekabet etmeleri, BRICS ülkelerinin çok yönlü bir dengeleme stratejisi izlediklerini göstermektedir. Bu nedenle BRICS, yalnızca ekonomik bir platform olmanın ötesinde, ABD hegemonyasına karşı alternatif bir dengeleme yapısı olarak da değerlendirilmelidir.

Son yıllarda realizm ve dengeleme teorileri üzerine yapılan akademik çalışmalar, klasik yaklaşımların ötesinde uluslararası sistemde güç dinamiklerinin daha karmaşık ve çok katmanlı olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, Mearsheimer (2019) klasik güç mücadelesi ve hegemonya rekabetine vurgu yaparken, günümüz koşullarında devletlerin yalnızca askeri kapasite değil, ekonomik, teknolojik ve siber alanlarda da denge arayışına girdiklerini belirtmektedir. Bu bağlamda, güç artırımı salt askeri anlamda değil, çok boyutlu stratejik araçlarla yürütülen bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca, Grieco ve Ikenberry (2021) gibi yeni kuşak realistler, uluslararası düzenin istikrarının yalnızca güç dengesi ile değil, kurumlar ve normlar aracılığıyla sağlandığını vurgulayarak Waltz'un yapısal realizmine eleştirel katkılar sunmaktadır. Bu yaklaşım, uluslararası sistemdeki anarşik yapının tamamen kaotik olmadığını, devletlerin ortak kurallar ve iş birlikleriyle düzen arayışında olduklarını göstermektedir.

Dengeleme stratejilerinin günümüzdeki uygulanış biçimleri de değişim göstermektedir. Geleneksel anlamda sert dengelemenin yanı sıra, yumuşak dengeleme ve hibrit ittifaklar önem kazanmıştır. Örneğin, Acharya (2020) güç dengesi teorisinin Asya-Pasifik bölgesinde yükselen güçlerin çok taraflı iş birlikleri ile yeniden şekillendiğini belirtmektedir. Türkiye'nin Suriye ve Doğu Akdeniz'de uyguladığı çok boyutlu diplomasi ve askeri hamleler, bu yeni dengeleme anlayışına örnek olarak gösterilebilir. Benzer şekilde, Hurrell (2018) yükselen güçlerin uluslararası normları yeniden şekillendirme çabalarının dengeleme teorisine yeni bir boyut kazandırdığını savunmaktadır. Bu çerçevede, dengeleme artık sadece güç artışı veya ittifaklar kurmak değil, aynı zamanda normatif ve kurumsal alanlarda etkinlik sağlamayı da kapsamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye gibi orta güçlerin çok katmanlı ve esnek dış politika stratejileri, klasik dengeleme paradigmasının ötesinde yeni güç dinamiklerinin göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

ABD, II. Dünya Savaşı sonrasında kurduğu kurumsal düzen ve sahip olduğu askeri, ekonomik, teknolojik kapasiteyle uluslararası sistemin başat hegemon gücü haline gelmiştir. Ancak bu hegemonik konum, 21. yüzyılda yalnızca küresel ölçekteki meydan okumalarla değil, aynı zamanda kendi içinde yaşanan sosyo-politik dönüşümlerle de sarsılmaya başlamıştır. Bu bağlamda BRICS

oluşumu, hem ekonomik kapasitesi hem de artan diplomatik etkisiyle, ABD hegemonyasına karşı çok boyutlu bir dengeleme stratejisinin ürünüdür. BRICS'in yükselişi, sadece bir güç paylaşımı meselesi değil, aynı zamanda Batı merkezli uluslararası düzenin meşruiyetine yönelik normatif bir meydan okumayı da içermektedir. Dolayısıyla bu çalışma, realizmin hegemonya ve dengeleme kavramları ışığında, BRICS'in küresel düzende nasıl konumlandığını anlamaya çalışmakta; aynı zamanda ABD'nin hâkimiyetine karşı yükselen alternatif yapıları teorik bir çerçeveye analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda aşağıdaki bölüm ABD hegemonyasının düşüşüne dair tartışmaları irdelemiştir.

ABD Hegemonyasının Düşüşü Tezine Yeniden Bakış

Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD öncülüğünde kurulan liberal uluslararası düzen, başlangıçta Avrupa ve Japonya gibi Batı müttefikleriyle şekillenirken, zamanla birçok yeni devletin bu sisteme entegrasyonu yeni uyum sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Savaş sonrasında, bu düzen esas olarak ABD'nin liderliğinde; Avrupa Birliği, NATO, Dünya Bankası, IMF gibi çok sayıda finansal ve kurumsal yapı aracılığıyla organize edilmiş karmaşık ve çok katmanlı bir işleyişe sahip olmuştur. Bu yapılar, küresel ekonomik büyümeyi desteklerken aynı zamanda güvenlik politikalarının koordinasyonunu sağlamıştır. Ancak, 21. yüzyıla girerken uluslararası sistem, yalnızca devletler arası ilişkilerle değil, terörizm, kitlesel silahlanma, iklim değişikliği gibi küresel sorunlarla da mücadele etmek zorunda kalmıştır. Bu zorluklar, devletler arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkilerini karmaşıklaştırmış ve krizlerin çok boyutlu yönetimini gerektirmiştir. Özellikle, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından sisteme dahil olan yeni devletler ve yükselen ekonomik ve siyasi aktörler, başta ABD ve Avrupa olmak üzere Batı merkezli güç dengeleri ve karar alma mekanizmalarına itiraz etmeye başlamış, kendi söz haklarını ve temsil alanlarını genişletmek istemişlerdir. Bu durum, liberal düzenin normatif yapısında ve işleyişinde önemli değişikliklere yol açmış ve çok kutuplu bir dünyanın şekillenme sürecini hızlandırmıştır (Ikenberry, 2018: 18-19).

ABD hegemonyasının gerilemeye başladığına dair tartışmalar, Soğuk Savaş döneminde Küba Füze Krizi, Vietnam Savaşı'nın kaybedilmesi ve Helsinki Süreci sonrasında, kutup devletlerin birbirlerinin etki alanlarını karşılıklı olarak kabul etmeleriyle şekillenmiştir (Ikenberry, 2018). 2001-2003 yıllarında ABD'nin Irak ve Afganistan işgalleri, müttefikler nezdinde saygınlığını zedelemiş ve ABD'nin uluslararası prestijinde önemli bir erozyona yol açmıştır (Poyraz, 2019; Dinç & Yurdabak, 2021). 11 Eylül saldırılarının ardından liberal uluslararası düzenin temel taşlarından biri olan karşılıklı güven ve normlara olan inanç sarsılmış; Rusya, Çin ve Brezilya gibi yükselen güçler, bu sistemin güvenliğinden sorumlu olmalarına rağmen, gerektiğinde uluslararası normları ihlal etmekten çekinmeyeceklerini göstermişlerdir (Kurtbağ, 2020). Özellikle 2000'li yıllarda Bush yönetiminin tek taraflı ve müttefiklerinden uzak politikaları, uluslararası normların göz ardı edilmesiyle birleşerek

ABD'nin meşruiyetini sorgulanır hale getirmiştir (Hurrell, 2018). 2008'de yaşanan Rusya-Gürcistan savaşı ise ABD hegemonyasına yönelik ciddi bir darbe olarak yorumlanmıştır; Rusya'nın bölgesel inisiyatifi tek başına kullanması ve buna karşı etkili bir karşı gücün bulunmaması hegemonik üstünlüğü zayıflatmıştır (Kantarcı, 2012; Acharya, 2020). Bu gelişmeler, uluslararası sistemde çok kutupluluğa doğru bir kayışın sinyallerini vermiştir. Bu yeni sistemde, karşılıklı ekonomik ve siyasi bağımlılıkların zayıflamasıyla birlikte, yükselen güçler kendilerine daha fazla söz hakkı talep etmişlerdir (Ikenberry, 2018).

2018'de yayımlanan ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi Belgesi'nde, sistemin rekabetçi bir ortamda olduğu vurgulanmış ve Rusya, Çin, Kuzey Kore ile İran'ın öne çıkan tehditler olarak belirtildiği görülmüştür (Esen, 2025). İran'ın nükleer programı ve Orta Doğu'daki bölgesel nüfuzu, Kuzey Kore'nin nükleer kapasitesi ve Çin'in Asya-Pasifik'te artan etkisi, ABD'nin küresel rekabet alanlarını belirginleştirmektedir (Mearsheimer, 2019). ABD'nin bu rakiplerle çekişme halinde olduğu bölgelerde –Orta Doğu'da Rusya ve İran, Asya'da Çin ve Kuzey Kore– güç dengeleri giderek karmaşılaşmaktadır (Hurrell, 2018). Bruce Russett, Harvey Starr ve David Kinsella gibi realist teorisyenler, ABD hegemonik gücünün sürdürülebilirliğinin sınırlı olduğunu ve yeni bölgesel güçlerin yükselişinin kaçınılmaz olduğunu öne sürmüştür (Kantarcı, 2012). Buna karşın Samuel Huntington (1996), Batı medeniyetinin Soğuk Savaş sonrası dönemde üstünlüğünü koruyacağını savunmakla birlikte, bu dönemin aynı zamanda Batı dışı medeniyetlerin, özellikle de İslam ve Çin medeniyetlerinin yükselişe geçeceği, dolayısıyla medeniyetler arası çatışma potansiyelinin artacağı bir süreç olacağını öngörmüştür. Huntington'a göre, Batı'nın evrensel değer iddiası, yalnızca dış aktörlerin değil, aynı zamanda Batı toplumlarının içindeki değişim dinamiklerinin de tepkisini çekmektedir. Bu dönüşümün çarpıcı bir ifadesi, 2016 yılında Donald Trump'ın liderliğinde ortaya çıkan “Make America Great Again” (MAGA) hareketiyle gözlemlenmiştir. MAGA, yalnızca dış politikada daha korumacı ve içe dönük bir yaklaşımı gündeme getirmemiş; aynı zamanda Amerikan toplumunda, ABD'nin küresel liderliğinin zayıfladığı yönündeki algının derinleştiğini de ortaya koymuştur (Volle, 2025). Trump'ın başkanlığı, ABD hegemonyasının artık yalnızca dış rakiplerden değil, içeriden gelen toplumsal ve siyasal huzursuzluklardan da etkilendiğini gösteren sembolik bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir.

Tüm bu tartışmalara rağmen, ABD askeri kapasitesi ve ekonomik gücü açısından küresel liderliğini sürdürmektedir. Soğuk Savaş sonrası dokuz defa askeri müdahale gerçekleştirmiş olması, sistemin çöküşüne yol açmamış, aksine ABD'nin küresel düzen üzerindeki etkisini korumasına katkı sağlamıştır (Ikenberry, 2018). Doların uluslararası rezerv para birimi olarak konvertibilitesi ve finansal yaptırımlardaki etkinliği, ABD'nin ekonomik hegemonya alanında güçlü kalmasını sağlamaktadır (Dinç ve Yurdabak, 2021). Ancak artan finansal yaptırımlar ve alternatif sistemlerin

gelişimi, doların bu üstünlüğünü tehdit etmektedir (Acharya, 2020). Bu bağlamda, ABD hegemonya yapısının sürdürülebilirliği uluslararası güç dengeleri, ekonomik rekabet ve çok kutuplu dünya düzenindeki gelişmeler ışığında devam eden bir tartışma konusudur. Elbette yüксеle güçler ve BRICS platformu bu tartışmada önemli bir yere sahiptir. Aşağıdaki bölüm bu platformun gelişimine odaklanmıştır.

Yükselen Güçler ve BRICS Platformuna Yeniden Bakış

Avrupa Birliği dışında kalan ve küresel sistemde yükselen ekonomik ve siyasi etkileriyle dikkat çeken dört ülke — Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin — 2000’li yılların başında BRIC platformunun kurucu üyeleri olarak bir araya gelmiştir (Viotti ve Kauppi, 2017: 89). BRIC kısaltması (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin’in İngilizce adlarının ilk harflerinden oluşmaktadır.) ilk defa 2001 yılında Jim O’Neill tarafından hazırlanan Goldman Sachs raporunda kullanılmıştır. O’Neill’in tahminine göre adı geçen gelişmekte olan ülkeler ekonomik olarak sistemde etkin olma potansiyeline sahip ülkelerdir (Teke, 2024: 1). O’Neill’a göre 2001 ve 2002 yılları sonrasında gelişmekte olan piyasa ülkelerinin gayri safi yurt içi hasılası G7 ülkelerini aşacaktır. Brezilya, Rusya, Çin ve Hindistan oluşan bu ülkeler dünya piyasasındaki değerleri artacak ve küresel ekonomiye etkileri nedeni ile önemli sorunlara neden olacaktır (O’Neill, 2001: 1). BRICS, O’Neill’in ortaya attığı resmi olmayan bir grup olsa da 2006 yılında, BM 61. Dönem Genel Toplantısı’nda bakanlar düzeyinde ülke liderleri bir araya gelerek BRICS için girişimlerde bulunmuşlardır. BRICS ülkelerinin bir araya gelmesinde 2008 ekonomik krizi etkili olmuştur. BRICS küresel sistem içinde IMF ve WB gibi oluşumların oylamalarında ABD’nin sahip olduğu yüksek oy gücü ile tasarıların ABD onayı olmadan geçememesini eleştirerek ABD’ye bağımlı olmak istememektedir (Poyraz, 2019: 437; Shameem ve Jayaprasad, 2020: 13). BRICS ülkeleri kendilerini bu sistemin dönüştürücüleri olmak yerine sistem içinde var olan ve çıkarları için müzakereci rolü üstlenen bireyler olarak sunmaktadır. BRICS ülkeleri kendilerini stratejik ortaklık şemsiyesi altında bulunan ülkeler açıklamasının yanı sıra küresel yönetim için söz hakkı arayan ülkeler için müzakere aracı olarak konumlandırmaktadır. Ticari ilişkileri geliştirerek geniş pazar yelpazesine sahip olmayı ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir (Venture, 2024: 3-4; Shameem ve Jayaprasad, 2020: 3; Putri ve Santoso, 2023: 15). BRICS, yükselen ve gelişmekte olan ülkelerin finansal fırsatları üzerine kurulmuş olsa da bunun ötesine geçerek kalkınma, barış ve güvenlik, enerji, iklim değişikliği ve göç gibi sosyal konuları içeren küresel yönetimle ilgili farklı konuları da bünyesine dahil etmiştir.

BRICS platformu Batının egemenliğindeki WB ve IMF kurumlarına alternatif arayışı olarak Yeni Dünya Bankası’nın (NDB) kurulmasını sağlamıştır. NDB sadece alt yapı ve sürdürülebilirlik odaklı bir yapıdır. Eşit oy hakkı gibi çoğulcu yaklaşımlar benimsenmiştir. Belli standartlara ve şartlara zorlama yoktur. Diğer bankaların dolar ve avro cinsinden sağladığı finansmanları yerel para birimleri

ile sağlaması borçluların aldığı riskleri minimuma indirmesine ve sermayeyi desteklemede yardım sağlamaktadır (Hooijmaaijers, 2021: 3-5). BRICS, NDB ile yerel para birimlerin kullanılmasını desteklemesi, üye ülkelerin para birimlerinde yavaş da olsa artış sağlayacaktır. Uluslararası Ödemeler Bankasının 2019 yılındaki son üç yıllık anketine göre Çin renminbisi, İsviçre frankı sonrası en aktif sekizinci para birimi olmuştur. Böylece doların hakimiyetini doğrudan sınırlamasa da diğer revaçta olan para birimlerinin piyasa payını azaltacaktır (Liu ve Papa, 2022: 23). Bankanın üyelik için BRICS üyeliği şartının aramaması genişlemeye zemin hazırlayacak atımlardandır. IMF'ye oranla daha düşük faizler verilmesi, makul kredilerin verilmesi genişlemeyi destekleyecek bir diğer atılım olarak göze çarpmaktadır. Yeni Kalkınma Bankası kuruluşundan bugüne 96 projeye 33 milyar dolar finansman sağlamıştır (Yücel, 2025).

BRICS ülkelerinin bir diğer atılımı ise ortak para birimi düşüncesidir. Yerel birimlerinin uluslararası ticarette kısıtlamalar içermesi nedeni ile yerel firmalar dolar üzerinden işlem yapacak ve risk almayacaktır, düşüncesi ortak birimi düşüncesini doğurmuştur (Kandratov, 2020: 131). Çünkü uluslararası ticarette yerel para birimlerinin kullanılması, yerelden yerele ticaret konusunda dengede olan ulusların nadirliği yüzünden zordur. Oluşturulmak istenen bu yeni birimin yerel para birimlerinin yerini mi alacağı yoksa var olan birimler ile paralel olarak mı işleyeceği sorusu cevaplanmamıştır (Smith, 2025). Ortak birim sağlandığı takdirde döviz üzerindeki dalgalanmaları azaltıp istikrar sağlayabilir. Daha öngörülebilir bir ortam hazırlamasının yanı sıra üye ülkeler arasındaki yatırım masraflarını azaltacağı için yatırımı destekleyecektir. Daha kapsayıcı sonuç olarak iş birliği ortamını geliştirerek ticareti hızlandıracak, şeffaflık ve rekabet konusunda iyileştirmeler sunacaktır (Gift, 2024). Göreve başlamadan önce ABD Başkanı Trump'ın doların ticaret birimi olmasını değiştirmek isteyen BRICS ülkelerine ABD ticaretlerinde %100 gümrük vergisi tehdidi BRICS'in dolara bağımlılık azaltma ve alternatif arayışını hızlandırmıştır (Holtzmann ve Voort, 2025). Ancak BRICS platformu ortak para birimini sağlayacak alt yapıdan yoksundur. Bu girişim sadece dünya gündemine ses getirme isteklerini yansıtmaktadır (Kalaycıoğlu, 2024).

2024 yılında BRICS genişleyerek, Suudi Arabistan, Arjantin, Mısır, Birleşik Arap Emirlikleri, Etiyopya ve İran'ın katılımları ile BRICS+ haline gelmiştir. Brezilya, Hindistan, Rusya, Etiyopya gibi ülkelerin sahip olduğu tarım gücü sayesinde BRICS ülkeleri dünya tarımsal üretiminin üçte birini elinde bulundurmaktadır. Gıda krizleri karşısında önemli bir jeopolitik güce sahiptir (Venture, 2024: 1-3). İran, Suudi Arabistan ve BAE'nin katılımıyla BRICS dünya petrol üretiminin yarısına sahip olacaktır. Aynı zamanda tüketimin ise %35'ini karşılayabilir hale gelecektir (Feingold, 2024). Güç dengelerindeki değişim G7 ülkelerinin etkisini zorlaştıracaktır. Aynı zamanda genişleme sonrası elde edilen jeopolitik güç, döviz ve emtia ürünleri konusunda platformu söz sahibi konumuna yükseltebileceği ifade edilmektedir (Ahmed et al. 2025: 48). 2025 yılında Etiyopya ve İran'ın

ardından Endonezya'nın da BRICS ülkelerine üye olmasıyla toplam 11 üyeden oluşan BRICS, 3,5 milyardan fazla toplam nüfusa sahip olmuştur. 2025 yılında Endonezya'nın da tam üye olmasından sonra BRICS ülkeleri küresel gayri safi yurt içi hasılanın %46'sını oluştururken dünya nüfusunun %55'ini oluşturmaktadır (Holtzmann ve Voort, 2025). Sahip olduğu kapasite G7 geleneksel yapılarına denge unsuru haline gelmesini sağlamaktadır (Ahmed, et al. 2025: 45).

BRICS ülkeleri sisteme dahil olan ülkelerin artması ile ABD'nin uyguladığı ambargoları aşma ve Batı pazarı yerine alternatif pazarlara ulaşım imkânını bulmaktadır. Buna bir örnek Euronews (2023) haberine göre ABD'nin Rusya'ya uyguladığı ambargonun ihlal edilmesine destek veren ülkelere yaptırım uygulama kararı almasıdır. Zira içinde Türk vatandaşlarının da bulunduğu Çin ve BAE vatandaşı yüzlerce kişi için yaptırım kararı alınmıştır.

BRICS platformu, yükselen devletlerin kendi aralarında ABD hegemonyasının kurulu düzeni karşısında ekonomik iş birliğine dayalıdır. Sisteme entegre olmak için bir araya gelen ülkelere oluşturmaktadır. Batı dünyasının hâkim olduğu avro ve dolar gibi uluslararası sistemde geçerli para birimlerine alternatif arayışları içindedirler. ABD'nin tek taraflı veto yetkisi bulunan Bretton Woods ikizleri, IMF ve WB alternatifi Yeni kalkınma Bankasının kurmuşlardır. Dünya siyaseti üzerinde nüfus, gıda, enerji, politik ve askeri pek çok alanda söz sahibi olabilecek konumdadır. Bu girişimler, kuruluşundan bu yana BRICS'in istediği ve çok kutuplu küresel yapı için attığı elle tutulur adımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. BRICS kurmaya çalıştığı yapı ile ABD'nin kurduğu uluslararası yapıya paralel bir opsiyon olma yolunda ilerlemektedir demek yanlış olmayacaktır. Tüm bu çerçeveyi dengeleme teorileri üzerinden okumak mümkündür. BRICS ülkeleri öncelikle hegemon ile bireysel çatışmalardan kaçınmak ve çatışmaları aşmak için küresel düzlemde kendine yeni ortaklar arayışındadır. Bu sayede fikirler küresel sistemde daha çok karşılık bulacaktır ve meşruiyet kazanma ihtimali artacaktır. BRICS'in kurmaya çalıştığı paralel yapı ile kurulu sistemin parçası olan aktörler eksiltileceği için negatif dengeleme sağlanacaktır. Aynı zamanda kendi sistemlerine dahil olan devletleri ekonomik olarak güçlendirme girişimleri pozitif dengelemeye de örnek olarak verilebilir. Kısaca BRICS platformu bizzat ABD hegemonyası ile kafa kafaya yarışmak yerine, ittifaklar aracılığıyla kurulabilecek tüm dengeleme stratejilerini kullanmaya çalışmaktadır. BRICS ülkeleri için genel ifade, ABD hegemonyasının ve sistemin kendileri için oluşturduğu sorunlar ve tehdit algısı olacaktır.

BRICS Platformuna Yönelik Eleştirilere Yeniden Bakış

BRICS platformunun genişleme süreci, küresel güç dengelerinin yeniden şekillenmesine yönelik önemli bir adım olarak görülmektedir. Ancak bu sürecin yapısal çelişkiler ve içsel uyumsuzluklar barındırması, platformun istikrarı ve etkinliği açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bu

çerçevede yapılan eleştiriler, sadece teknik uyum sorunlarına değil, aynı zamanda normatif, jeopolitik ve kurumsal düzeydeki gerilimlere işaret etmektedir. Aşağıda, BRICS'in genişleme sürecine ve platformun genel yapısına yönelik temel eleştirel değerlendirmeler BRICS'in uluslararası sistemdeki rolünü de tartışmalarım hedefine almaktadır. Bu bağlamda bu bölüm hem bugüne dair yapısal sorunları hem de geleceğe dair sistemsal kurumsallaşma sorunlarını analiz ederek farklı eleştirileri bütüncül bir yaklaşımla yenden değerlendirmiştir.

BRICS'in Genişleme Sürecine Dair Yapısal Eleştiriler

Çin ve Rusya'nın genişleme konusundaki isteklerine karşın, Brezilya, Hindistan ve Güney Afrika gibi üyeler, büyüme kriterleri ve ihtiyatlılık çağrılarıyla dikkat çekmektedir. Bu ülkeler, genişleyen bir platformda kendi etki potansiyellerinin azalacağı endişesini taşımakta ve kendilerini Batı karşıtı bir blok olarak tanımlamamaktadır (Wang, 2023; Delcourt, 2024). Genişlemenin ekonomik anlamda BRICS'in ağırlığını artıracığı öngörülse de, artan siyasi çeşitlilik ve jeopolitik gerilimler platformun uyum sürecinde önemli engeller oluşturabilir. Yeni üyelerin çeşitliliği, tutarlı ve hızlı karar alınmasını zorlaştırırken, Suudi Arabistan, İran ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkelerin katılımı platformun demokratik niteliğine dair ciddi soru işaretleri doğurmaktadır (Ahmed, et al 2025: 51).

Daron Acemoğlu, Suresh Naidu, Pascual Restrepo ve James Robinson ve (2023) tarafından yapılan çalışmalar, demokratikleşmenin yalnızca ekonomik büyümeyi hızlandırmakla kalmayıp, sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetlerine yatırımı da artırdığını göstermektedir. Bu bağlamda, BRICS'in otoriter rejimlerden yeni demokrasilere kadar heterojen yapısı, karar alma süreçlerinde ciddi sıkıntılar yaratmaktadır (Ahmed et al., 2025: 51). Farklı coğrafyalardan ve siyasi rejimlerden gelen üyeler arasında ortak bir üst kimlik ve vizyonun bulunmaması, platformun ideolojik tutarlılığını zayıflatmaktadır. İnsan hakları ve demokrasi konularındaki ılımlı söylemler, özellikle Rusya'nın Ukrayna'daki saldırgan politikaları, İran ve Suudi Arabistan arasındaki vekalet savaşları, Çin'in Uygur Türklerine yönelik baskıları ve Hindistan ile Etiyopya'nın iç politikalarındaki sorunlar nedeniyle eleştirilere hedef olmakta; BRICS'in anti-empyrist girişimlerden çok uzak olmadığını sergilemektedir (Poyraz, 2019: 443-444; Delcourt, 2024). Öte yandan BRICS, ABD hegemonyasına meydan okuyan, jeopolitik çatışmaların yoğunlaştığı bir dönemde yeni kurumlar kurarak ve üye sayısını artırarak küresel düzeyde etkili bir dengeleme aracı hâline gelmiştir (Papa ve Han, 2025: 92). Bu bağlamda, BRICS'in kurumsal kapasitesini artırmaya yönelik çabaları, hem ekonomik hem de jeopolitik düzlemde ABD liderliğindeki Batı merkezli yapıya alternatifler sunma amacını taşımaktadır. Zira Çin ve Rusya'nın bu süreçteki öncü rolleri, BRICS'in sadece ekonomik değil, aynı zamanda siyasi bir dengeleme aktörü olarak da yeniden konumlandığını göstermektedir. Ancak yapısal sorunlar bu süreçlere dair eleştirileri artırmaktadır.

Üyelik Kriterleri ve Normatif Gerilimler

BRICS'in genişleme sürecinde en dikkat çekici boşluklardan biri, üyelik için öngörülen kriterlerin belirsizliğidir. Mevcut beşli yapının ötesine geçme arzusunun siyasi motivasyonlarla mı, yoksa uzun vadeli kurumsal hedeflerle mi belirlendiği açık değildir. Bu durum, yeni üyelerin platforma dahil edilmesinde nesnel ölçütler yerine jeopolitik yakınlık ve stratejik faydaların ön planda tutulduğu izlenimini yaratmaktadır. Genişleme süreci, BRICS'in liberal normlara dayalı bir alternatif sistem mi kurmak istediği, yoksa yalnızca Batı'yı dengeleyecek esnek bir çıkar koalisyonu mu olduğu sorusunu gündeme getirmektedir.

Çok Çeşitlilik ve Karar Alma Mekanizmalarındaki Zorluklar

BRICS'in farklı bölge ve ideolojilerden oluşan yapısı, ortak çıkarlar açısından ciddi bir meydan okuma yaratmaktadır. Üye ülkelerin çok farklı politik, ekonomik ve stratejik çıkarları platformun kolektif hareket kabiliyetini sınırlamaktadır (Putri ve Santoso, 2023: 18). Örneğin Güney Afrika'nın Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne bağlılığı, Rusya'nın Putin'in Güney Afrika'da tutulmaması meselesinde büyük bir soruna dönüşmüştür. Bu durum hem Batı ile ilişkilerde hem de BRICS içi dayanışmada gerilime yol açmıştır (Stuenkel, 2023). 2022 Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi oylamalarında Brezilya'nın Rusya'yı kınaması, diğer üyelerin çekimser kalması ise platformun uyumunu ve ortak duruşunu sorgulamaktadır (Júnior ve Branco, 2022: 7-8). 2024 Kazan zirvesinde Çin ve Brezilya liderlerinin çatışmaların tırmanmaması çağrısı yapmaları, BRICS'in ekonomik ve jeopolitik çıkarlar ekseninde hareket ettiğinin altını çizmektedir (Viner, 2024).

Platforma yeni katılan üyelerle beraber ortaya çıkan bölgesel anlaşmazlıklar da iş birliğini zorlaştırmaktadır. İran-Suudi Arabistan arasındaki mezhepsel ve bölgesel hegemonya mücadelesi, Hindistan-Çin sınır çatışmaları gibi meseleler, BRICS'in iç dinamiklerini karmaşıklştırmaktadır (Çapar ve Koç, 2023: 28-32; Verma ve Papa, 2021: 510-512). Özellikle Çin ve Hindistan arasındaki ekonomik iş birliği ihtiyacına rağmen sınır gerilimleri ve bölgesel stratejik rekabet, NDB gibi ekonomik kurumlarda denge sağlanmasını güçleştirmektedir (Hooijmaaijers, 2021: 5-6).

Ortak Para Birimi ve Kurumsallaşma Sorunları

BRICS ülkeleri arasında ortak para birimi tartışmaları gündeme gelse de, mevcut ekonomik dengesizlikler ve üye ülkeler arasındaki farklı büyüme oranları, böyle bir geçişin önündeki başlıca engellerdir. Ortak para birimi, ekonomik bağımsızlık ve koordinasyon zorlukları ile beraber kaynak paylaşımı yükümlülüklerini artırabilir. Bu nedenle, güven ortamının yetersizliği ve farklı ulusal çıkarlar, ortak birimin kısa vadede gerçekleşmesini zorlaştırmaktadır (Gift, 2024).

BRICS'in kurumsallaşmış güçlü yapılarının olmaması, platformun uluslararası arenada G7 gibi yerleşik kurumlarla rekabet etmesini engellemektedir. Platformun deneyim eksikliği, ABD hegemonyasının devam etmesine olanak tanımakta ve BRICS'in küresel sistemdeki etkinliğini

sınırlamaktadır (Ahmed et al., 2025: 51). ABD'nin hegemonik konumu çeşitli meydan okumalarla karşılaşsa da, güç ve meşruiyet dengesi korunduğu sürece sistemin sürdürülebilir olduğu düşünülmektedir (Esen, 2025: 42).

BRICS'in Uluslararası Sistemdeki Rolüne Dair Kalkınma Perspektifinden Eleştiriler

BRICS'in uluslararası sistemde alternatif bir düzen kurma kapasitesi, hâlen tartışmalıdır. ABD hegemonyası zayıflasa da, mevcut sistemdeki en güçlü aktör olarak etkisini sürdürmektedir. Yeni bir küresel sistemin inşası, yalnızca Batı dışı güçlerin bir araya gelmesiyle değil, aynı zamanda bu güçlerin kendi aralarındaki uyum, kurumsal yetkinlik ve meşruiyet üretme kapasiteleriyle mümkün olabilir. Bu bağlamda, BRICS'in alternatif bir küresel yönetim modeli sunma iddiası, ciddi sınamalarla karşı karşıyadır.

Her ne kadar BRICS+ yapısı gelişmekte olan ve bölgesel güçleri bünyesine katarak genişlemeye çalışsa da, Çin ve Rusya'nın belirgin liderliği altında şekillenen hiyerarşik yapı, çok kutupluluk iddiasını zayıflatmaktadır. Bu durum, BRICS'in eşitlikçi bir yapıdan ziyade, Çin ve Rusya'nın Batı'ya karşı yürüttüğü alternatif bir emperyal stratejinin aracı hâline geldiği yönünde eleştiriler doğurmaktadır (Pröbsting, 2023; Delcourt, 2024). Çin'in BRICS ve Yeni Kalkınma Bankası (NDB) aracılığıyla Batı karşısında güvenilir bir aktör imajı oluşturma çabası, bu stratejik yönelimi desteklemektedir (Yıldırımçakar, 2024; Calilov, 2025: 85-102).

Ekonomik anlamda da BRICS içinde dengesiz bir yapı göze çarpmaktadır. Çin'in platform içerisindeki ekonomik payı ve yatırım kapasitesi giderek artarken, diğer üyelerin ağırlığı sabit kalmakta ya da gerilemektedir. Çin'in renminbi politikaları ve dış yatırım stratejileri, özellikle Afrika ve Güney Asya gibi bölgelerde ekonomik bağımlılık ilişkilerini yeniden üretmekte, BRICS içi rekabeti körüklemektedir (Agarwal ve Kumar, 2023; Kandratov, 2020).

BRICS'in “Güney-Güney iş birliği” söylemi, özellikle Afrika kıtası üzerinden test edilmektedir. Son zirvelerde Afrika'nın stratejik önemi vurgulansa da, ticaret yapısındaki dengesizlikler dikkat çekmektedir. Çin'in Afrika'ya ihracatının büyük çoğunluğu işlenmiş mallardan oluşurken, Afrika ülkeleri hammadde ihracatçısı konumundadır. Bu durum, eşitlik temelli bir iş birliğinden ziyade, yeni bir sömürü ilişkisine işaret etmektedir. Böylelikle BRICS'in kalkınma söylemi, pratiğe döküldüğünde Batı-dışı ancak Batı-benzeri bir asimetrik ilişki modeli üretmektedir (Delcourt, 2024).

Sonuç olarak, BRICS'in mevcut yapısı ve stratejik yönelimi, küresel eşitsizlikleri sorgulayan alternatif bir sistem inşasından çok, mevcut güç yapılarının yeniden dağıtımı üzerine kurulu görünmektedir. Bu bağlamda, BRICS'in kalkınma perspektifinden sürdürülebilir ve kapsayıcı bir küresel vizyon sunabilmesi için içsel yapısal dengesizlikleri aşması, demokratik meşruiyet sorunlarını çözmesi ve çok kutupluluk ilkesini normatif düzeyde kurumsallaştırması gerekmektedir.

Sonuç Yerine: Yükselen Glerin Dengeleme Girişimi

Uluslararası ilişkilerde dengeleme, hegemon gücün etkisini sınırlamak veya karşılamak isteyen aktörlerin başvurduğu temel stratejilerden biridir. Özellikle ABD'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde kurduğu liberal hegemonya, zamanla artan yapısal eşitsizlikler ve meşruiyet krizleri nedeniyle sorgulanır hâle gelmiştir. Bu bağlamda, Çin ve Rusya gibi büyük güçlerin öncülüğünde şekillenen BRICS, mevcut düzenin tek taraflı yapısına alternatif oluşturma iddiasıyla ne çıkmaktadır. Ancak bu dengeleme çabası, yalnızca asker ve ekonomik kapasiteye değil, aynı zamanda normatif, kurumsal ve çok taraflı iş birliği mekanizmalarına da dayanmak zorundadır. BRICS'in ortaya çıkışı ve gelişimi, bu nedenle sadece bir g birikimi değil; aynı zamanda mevcut hegemon düzenin sınırlarını zorlayan, yeni bir küresel yönetişim arayışının parçası olarak da okunabilir.

BRICS lkeleri söylem ve eylem düzeyinde çoğu zaman tutarsız bir görüntü sergilemektedir. Platformun yeleri arasındaki ilişkilerin çoğunlukla ulusal çıkarlar temelinde biçimlenmesi, uzun vadede içsel çözülmelere ve iş birliği krizlerine neden olabilecek yapısal kırılğanlıkları beraberinde getirmektedir. ye devletlerin çoğunun otoriter rejimlerle yönetilmesi, karar alma süreçlerinde şeffaflık ve kapsayıcılık eksikliği yaratmakta; bu durum, BRICS'in demokratik bir meşruiyet üretme kapasitesini ciddi biçimde sınırlamaktadır. Genişleme sürecinde herhangi bir ideolojik ya da yönetişim standardının belirlenmemiş olması, gelecekte Kuzey Kore gibi kapalı ve baskıcı rejimlerin platformda yer alma ihtimalini de gündeme getirmektedir.

BRICS yeleri, kendilerini Batı'ya alternatif bir yapı olarak konumlandırırsalar da, bu lkeler Batı sisteminden bütünüyle kopmamış, aksine mevcut uluslararası yapının sunduğu fırsatlardan kendi çıkarları doğrultusunda faydalanmayı hedeflemiştir. Bu bağlamda BRICS, mevcut sistemin dışında yer alan ülkelerin, sistem içi birikimden pay alma arayışını temsil etmektedir. Dolayısıyla BRICS'in yeni bir uluslararası düzen kurma hedefi bulunmamaktadır; daha çok mevcut düzenin içinde, yükselen güçlerin çıkarlarını korumaya yönelik pragmatik bir strateji izlenmektedir.

Platformun lider ülkesi olarak öne çıkan Çin, her ne kadar BRICS aracılığıyla küresel gücünü artırmayı hedeflese de, doğrudan bir hegemonya kurma niyetini açıkça beyan etmemektedir. Ancak Çin'in ekonomi ve kalkınma eksenli girişimleri, özellikle Güney Küre lkeleri nezdinde yeni bir Doğu merkezli ekonomik düzenin zeminini oluşturmaktadır. Bu bağlamda BRICS, Çin'in yumuşak güç kapasitesini kullanarak hegemonik pozisyonunu güçlendirdiği bir araç işlevi görmektedir.

BRICS ortaklığı, askeri ya da güvenlik temelli katı bir birlik olmaktan çok, Batı dışı iş birlikleriyle şekillenen kalkınma odaklı ekonomik bir platform niteliğindedir. Papa ve Han'a (2025: 77) göre BRICS, dış tehditler karşısında dengeleme arayışında olan ülkeler için bir güvenlik alternatifi değil, daha çok ekonomik bağımsızlıklarını artırma çabasıyla hareket eden bir forumdur. Bu bağlamda

BRICS, özellikle Çin ve Rusya'nın öncülüğünde Amerikan hegemonyasına karşı yumuşak ve çok yönlü bir dengeleme mekanizması olarak değerlendirilebilir.

Tüm yapısal ve ideolojik farklılıklara rağmen BRICS, son on yılda görece istikrarlı bir ekonomik işbirliği süreci oluşturmayı başarmıştır. Bu başarının göz ardı edilmesi, platformun gelişmekte olan ülkeler açısından taşıdığı potansiyeli küçümsemek anlamına gelir. Üye sayısının artmasıyla birlikte BRICS, dünya nüfusunun yaklaşık yarısını ve küresel ekonomik üretimin önemli bir bölümünü temsil eden bir aktöre dönüşmüştür. Bu gelişme, BRICS'in önümüzdeki yıllarda yalnızca Batı'ya alternatif olmakla kalmayıp, çok kutuplu bir küresel yapının kurucu unsurlarından biri haline gelme potansiyelini de ortaya koymaktadır. Bu nedenle, platformun gelecekte atacağı adımlar, küresel güç dengesini şekillendirme açısından dikkatle takip edilmelidir.

Kaynakça

- Acemoglu, D., Naidu, S. R., & Restrepo, P. (2004). P., Robinson, JA (2019) Democracy Does Cause Growth. *Journal of Political Economy*, 127(1), 47-100.
- Acharya, A. (2020). *The end of American world order*. Polity Press.
- Agarwal, M., & Kumar, S. (2023). BRICS countries' increasing role in the world economy, including institutional innovation. *BRICS Journal of Economics*, 4(2), 173–191.
- Ahmed, A., Ahmed, S., Nawaz, M., & Atif, M. (2025). Institutional challenges of BRICS expansion. *International Journal of Political Economy*, 39(1), 45–62.
- Bal, A., & Hecan, A. (2015). *Yükselen güçler ve uluslararası sistem*. Nobel.
- Calilov, R. (2025, April 2). Çin: İran ile Suudi Arabistan arasındaki diplomatik köprü. *UDİAD*. <https://udiad.org/cin-iran-ile-suudi-arabistan-arasindaki-diplomatik-kopru/> (Erişim tarihi: 2 Nisan 2025)
- Cox, R. W. (1981). Social forces, states and world orders: Beyond international relations theory. *Millennium: Journal of International Studies*, 10(2), 126–155.
- Çağlar, İ. (2022). Hegemonya (siyaset bilimi). *TÜBİTAK Ansiklopedi*. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/hegemonya_siyaset_bilimi (Erişim tarihi: 25 Şubat 2025)
- Çapar, G., & Koç, E. (2023). İran ve Suudi Arabistan ilişkilerindeki çatışma dinamikleri: Bölgesel güç mücadelesinin kimlik perspektifinden incelenmesi. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 1(43), 23–49.
- Delcourt, L. (2024). BRICS+: A critical perspective. *CETRI*. <https://www.cetri.be/BRICS-a-critical-perspective?lang=fr> (Erişim tarihi: 16 Mart 2025)
- Dinç, C., & Yurdabak, O. (2021). Amerikan hegemonyasının son dönemlerdeki seyri ve Çin'in yükselişi. *International Journal of Politics and Security*, 3(3), 332–368.
- Donnelly, J. (2021). Realizm. M. Ağcan & A. Aslan (Çev.), *Uluslararası İlişkiler Teorileri içinde* (ss. 53–84). Küre Yayınları.
- Esen, E. (2025). ABD hegemonyası'nın dönüşümü ve liberal uluslararası düzene etkisi *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 32–34.
- Euronews. (2023). ABD'den Rusya ambargosunu ihlal ettiği gerekçesiyle Türkiye'de çok sayıda kişi ve kuruluşa yaptırım <https://tr.euronews.com/2023/12/12/abdden-rusya-ambargosunu-ihlal-ettileri-gerekcesiyle-turkiyede-cok-sayida-kisi-ve-kurulusa-yaptirim> (Erişim tarihi: 10 Nisan 2025)
- Feingold, S. (2024). BRICS: Here's what to know about the international bloc. *World Economic Forum*. <https://www.weforum.org/stories/2024/11/brics-summit-geopolitics-bloc-international/> (Erişim tarihi: 18 Mart 2025)

- Fukuyama, F. (2015). The end of history? İçinde M. Cox (Ed.), *Conflict after the Cold War* (pp. 16–27). Routledge.
- Gift, M. M. (2024). The BRICS currency conundrum: Weighing the pros and cons of a unified monetary system. *Afripoli*. <https://afripoli.org/the-brics-currency-conundrum-weighing-the-pros-and-cons-of-a-unified-monetary-system> (Erişim tarihi: 14 Nisan 2025)
- Gilpin, R. (1981). *War and change in world politics*. Cambridge University Press.
- Gramsci, A. (1992). *Prison notebooks* (J. A. Buttigieg, Ed. & Trans.). Columbia University Press. (Orijinal çalışma 1971)
- Grieco, J. M., & Ikenberry, G. J. (2021). The logic of American primacy: Why America's dominance will last. *International Security*, 46(1), 9–44.
- Holtzmann, H. D., & Voort, A. (2025, April 9). BRICS - What are the key issues for 2025? *Freiheit*. <https://www.freiheit.org/brics-what-are-key-issues-2025> (Erişim tarihi: 9 Nisan 2025)
- Huntington, S. P. (1996). *The clash of civilizations and the remaking of world order*. Simon & Schuster.
- Hurrell, A. (2006). Hegemony, liberalism and global order: What space for would-be great powers? *International Affairs*, 82(1), 1-19. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1468-2346.2006.00512.x> (Erişim tarihi: 30 Mart 2025)
- Hurrell, A. (2018). Rising powers and the future of global order: Reconceptualising hegemony and multipolarity. *International Affairs*, 94(1), 45–61.
- Hooijmaaijers, B. (2021). The internal and external institutionalization of the BRICS countries: The case of the New Development Bank. *International Political Science Review*, 43(4), 519–533.
- Ikenberry, G. J. (2011). *Liberal leviathan: The origins, crisis, and transformation of the American world order*. Princeton University Press.
- Ikenberry, G. J. (2018). The end of liberal international order? *International Affairs*, 94(1), 7–23.
- Junior, L. A., & Branco, G. D. (2022). The BRICS countries and the Russia-Ukraine conflict. *Carta Internacional*. <https://cartainternacional.abri.org.br/Carta/article/view/1286> (Erişim tarihi: 27 Mart 2025)
- Kalaycıoğlu, S. (2024). Genişlemiş BRICS'in ortak para birimi olabilir mi? *TASAM*. https://tasam.org/tr-TR/Icerik/72524/genislemis_bricsin_ortak_para_birimi_olabilir_mi (Erişim tarihi: 13 Nisan 2025)
- Kandratov, D. I. (2020). Internationalization of the currencies of BRICS countries. *Institute of Economics, Russian Academy of Sciences*, 91(2), 127–141.
- Kantarıcı, Ş. (2012). Soğuk savaş sonrası uluslararası sistem: Yeni sürecin adı 'koalisyonlar dönemi' mi? *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 8, 47–84.

- Keohane, R. O. (1984). *After hegemony: Cooperation and discord in the world political economy*. Princeton University Press.
- Keyik, M., & Erol, M. S. (2019). Realizme göre güç ve güç dengesi kavramları. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 12–49.
- Kurtbağ, Ö. (2020). ABD liderliğindeki liberal uluslararası düzenin sonu tartışması: Liberalizmin krizi ve geleceği. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 8(2), 379–403.
- Liu, Z. Z., & Papa, M. (2022). *Can BRICS de-dollarize the global financial system?* Cambridge University Press.
- Mearsheimer, J. J. (2001). *The tragedy of Great Power politics*. W. W. Norton.
- Mearsheimer, J. J. (2019). *The great delusion: Liberal dreams and international realities*. Yale University Press.
- Morgenthau, H. J. (1948). *Politics among nations: The struggle for power and peace* (Rev. ed.). Alfred A. Knopf.
- O'Neill, J. (2001). Building better global economic BRICs. *Goldman Sachs Global Economics Paper*, No: 66. <https://www.goldmansachs.com/insights/archive/archive-pdfs/build-better-brics.pdf>
- Özlük, E. (2017). Dengeleme mi peşine takılmak mı?: Dış politika stratejilerini yeniden düşünmek. *Gazi Akademik Bakış*, 10(20), 221–263.
- Papa, M., & Han, Z. (2025). The evolution of soft balancing in informal institutions: The case of BRICS. *International Affairs*, 101(2), 73–95.
- Pröbsting, M. (2023). BRICS, an imperialist-led alliance. *Links International Journal of Socialist Renewal*. <https://links.org.au/brics-imperialist-led-alliance> (Erişim tarihi: 13 Nisan 2025)
- Poyraz, M. (2019). BRICS: Bir alternatif düzen arayışı mı?, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10(24), 434–444.
- Putri, F. M., & Santoso, M. P. T. (2023). BRICS diplomacy: Building bridges for global cooperation. *Politics and Humanism*, 2(1), 10–21.
- Roskin, M. G., & Berry, N. O. (2014). *Uluslararası ilişkiler: UI'nin yeni dünyası* (Ö. Şimşek, Çev.). Adres Yayınları.
- Ruggie, J. G. (1983). International regimes, transactions, and change: Embedded liberalism in the postwar economic order. *International Organization*, 36(2), 379–415.
- Shameem, C. C., & Jayaprasad, K. (2020). The evolution of BRICS in international political economy. *American Review of Political Economy*, 15(1), 1–19.
- Smith, G. (2025). Shared BRICS money: A basket currency or a basket case? *OMFIF*. <https://www.omfif.org/2025/02/shared-brics-money-a-basket-currency-or-a-basket-case/> (Erişim tarihi: 3 Nisan 2025)

- Stuenkel, O. (2023). BRICS faces a reckoning: Enlargement would be a sign not of the group's strength, but of China's growing influence. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2023/06/22/brics-summit-brazil-russia-india-china-south-africa-putin-nonalignment-global-south/> (Erişim tarihi: 10 Nisan 2025)
- Teke, M. A. (2024). BRICS ve Türkiye. *SETAV*. <https://www.setav.org/assets/uploads/2024/06/p402.pdf> (Erişim tarihi: 1 Nisan 2025)
- nay, S. (1998). Yapısal realizm ve tesi: Kenneth Waltz'un 'Uluslararası Siyaset Teorisi'ne eleştirel bir yaklaşım. *Divan: Disiplinlerarası alışmalar Dergisi*, (4), 207–216.
- Ventura, C. (2023). BRICS: Vers un monde plus multipolaire. *Institut de Relations Internationales et Stratgiques*. <https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2023/12/Note-AFD-BRICSD%C3%A9cembre-2023.pdf> (Erişim tarihi: 9 Nisan 2025)
- Verma, R., & Papa, M. (2021). BRICS amidst India-China rivalry. *Global Policy*, 12(4), 509–513.
- Viotti, P. R., & Kauppi, M. V. (2017). *Uluslararası ilişkiler ve dünya siyaseti* (A. Erozan, ev.). Nobel Yayınları.
- Viner, K. (2024, October 24). Ukraine war briefing: BRICS summit backfired on Putin with calls for peace, says Kyiv. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2024/oct/24/ukraine-war-briefing-brics-summit-backfired-on-putin-with-calls-for-peace-says-kyiv> (Erişim tarihi: 4 Nisan 2025)
- Volle, A. (2025, January 22). MAGA movement, United States political movement. *Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/MAGA-movement> (Erişim tarihi: 4 Nisan 2025)
- Walt, S. M. (1985). Alliance formation and the balance of world power. *International Security*, 9(4), 3–43.
- Waltz, K. N. (1959). *Man, the state, and war: A theoretical analysis*. Columbia University Press.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley.
- Waltz, K. N. (2009). *İnsan, devlet ve savaş: Teorik bir analiz* (E. Bozkurt, S. Kanat, & S. Yalçıner, ev.; 1. Baskı). Asil Yayınları. (Orijinal alışma basım tarihi 1959)
- Wang, A. (2023). The evolving BRICS. *University of Toronto BRICS*. <http://www.brics.utoronto.ca/biblio/wang-evolving-brics-230705.html> (Erişim tarihi: 21 Mart 2025)
- Yalçın, H. B. (2015). Uluslararası sistem ve istikrar: Kavramsal bir değerlendirme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 10(1), 209–229.
- Yıldırımakar, E. (2024). China's ambition to balance power within the framework of soft and normative power concepts. *Current Research in Social Sciences*, 10(2), 194–210.
- Yücel, U. T. (2025, February 27). BRICS başarısı: Yeni Kalkınma Bankası. *Independent Türkçe*. <https://www.indyturk.com/node/754470/t%C3%BCrki%C3%87yeden-sesler/brics->

[ba%C5%9Far%C4%B1s%C4%B1-yeni-kalk%C4%B1nma-bankas%C4%B1](#) (Erişim tarihi:
28 Mart 2025.)

Extended Abstract

This review article aims to provide a critical analysis of the BRICS platform in the context of transformations in the global balance of power from the perspective of realist theory. Academic arguments that the American hegemony, institutionalized in the post-Cold War era, has been eroding in recent years as a result of the internal and external challenges it has faced in recent years have been gaining more and more attention. Especially since the 1990s, when globalization gained momentum, the US's leadership role at the economic, security and normative levels has led the international system towards a unipolar structure. However, since the 2000s, discussions on multipolarity have gained momentum, and rising powers' search for alternatives to the international order has come to the fore. In this context, the BRICS platform, formed by China, Russia, India, Brazil and South Africa, has attracted attention with its claim to be an alternative power center at the global level. This formation is becoming increasingly visible in world politics not only with its economic indicators but also with its geopolitical influence and normative discourses.

The article evaluates the rise of BRICS within the framework of realism theory and especially the neorealist approach developed by Kenneth Waltz, in relation to the concepts of hegemony and balancing. Within the anarchic structure of the international system, states either increase their own power capacities (internal balancing) or try to limit threats by forming alliances (external balancing) in order to ensure their security. In this framework, BRICS can be interpreted not only as an economic cooperation platform but also as a strategic balancing mechanism against the US-centered international order. This platform, led by China and Russia in particular, aims to create a counterweight against Western-oriented institutions. China's Belt and Road Initiative, Russia's role in Eurasian geopolitics and both countries' criticism of institutions such as NATO and G7 are considered as concrete indicators of this strategic orientation.

In the second part of the study, the expansion of BRICS in recent years is discussed and the uncertainties about the future of the platform are discussed through the membership of countries such as Saudi Arabia, Iran, the UAE and Ethiopia. This new structure, called BRICS+, represents increasing diversity among the members. However, this diversity makes it difficult to achieve unity in decision-making processes. The convergence of different political regimes, economic models and regional priorities poses a structural problem that makes it difficult to set a common strategic direction. For example, there are fundamental differences between China's centralized authoritarian model and Brazil's relatively democratic system. This raises the question of how flexible and inclusive the BRICS institutional structure can be. Moreover, in the framework of academic studies that establish a positive relationship between democratization and sustainable economic

development, it is argued that BRICS' close relations with authoritarian regimes may contradict its long-term development goals.

In the third part of the article, the position and influence of BRICS in the international system is questioned on a normative level. Although the BRICS countries claim to create an alternative structure to the US-led liberal order at the global level, they seem to have difficulty in demonstrating a common and coherent strategic will in this direction. Although the New Development Bank, reserve currency systems or common currency initiatives developed within BRICS propose a non-Western economic system, the functioning of these mechanisms in practice is shaped by China's economic weight within the platform. China's apparent superiority in terms of both economic and diplomatic capacity compared to other BRICS members raises the possibility of the platform evolving into a China-centered hierarchical model rather than an egalitarian structure. This deepens the discrepancy between BRICS' normative claims and its practical realities. Moreover, the question of whether BRICS adopts a reformist or revolutionary attitude towards international norms and institutions becomes controversial.

In conclusion, this article assesses BRICS' place in the international system with its current structure and expansion process as a platform designed to maximize the regional and global interests of specific countries rather than a holistic challenge to US hegemony. It is concluded that although BRICS advocates ideals such as multipolarity and global justice at the level of discourse, it has structural inconsistencies at the level of action and therefore lacks the capacity to build a new international system. However, BRICS' growing economic influence, its development of new cooperation models in areas such as energy and finance, and its increasing legitimacy, especially in the Global South, provide important clues about the future of the platform in the international system. Therefore, the evolution of BRICS and its global implications should be carefully monitored not only from a realist perspective but also within the framework of more holistic theoretical approaches.